

125 & beyond

Ondernemen voor Welvaart

Alles over 125 jaar VBO?
De QR-code leidt u
naar 125.vbo-feb.be.

Inhoudstafel

5 Welkomstwoord door Pieter Timmermans en Bart De Smet

8 125 & beyond | Maatschappelijke mijlpalen

16 Leren

18 1895-1995 | Van Comité central du travail industriel tot Verbond van Belgische Ondernemingen

52 1995-2020 | Scharniermomenten in onze welvaartsstaat

54	Piet Vanthemsche	–	Dioxinecrisis
58	Vincent Van Quickenborne	–	Administratieve vereenvoudiging
62	Frank Vandenbroucke	–	Activering niet-werkenden
68	Kris Peeters	–	Werkbaar en wendbaar werk
72	Luc Denayer	–	Concurrentievermogen
76	Wouter Gabriëls	–	Generatiepact
82	Daniel Bacquellaine	–	Pensioenhervorming
86	Monica De Coninck	–	Statuut arbeiders/bedienden
90	Luc Cortebeek	–	Herenakkoord vakbonden en werkgevers
96	Sophie Dutordoir	–	Mobiliteitsinfarct
100	Jan Smets	–	Frank wordt euro
104	Peter Praet	–	Bankencrisis 2008
110	Herman Daems	–	Corporate governance
114	Philippe Lambrecht	–	Napoleon 2.0
118	Servais Verherstraeten	–	Zesde staatshervorming (1)
124	Melchior Wathelet	–	Zesde staatshervorming (2)
128	Didier Reynders	–	Hervorming vennootschapsbelasting (1)
132	Johan Van Overtveldt	–	Hervorming vennootschapsbelasting (2)
138	Michel Alloo en Jean Baeten	–	Notionele interesten
142	Herman Van Rompuy	–	Brexit
146	Jean-Pierre Hansen	–	Energie
152	Catherine De Bolle	–	Terreur
156	Guillaume Boutin	–	Digitale revolutie
160	Thomas Leysen	–	Circulaire economie
166	Philippe Donnay	–	Taxshift
170	Paul Windey	–	Tijdskrediet
174	Paul Magnette	–	Vrijhandelsakkoord CETA

178

1995-2020 | Eerste ministers over hun ervaring

180 Jean-Luc Dehaene

182 Guy Verhofstadt

186 Yves Leterme

190 Herman Van Rompuy

194 Elio Di Rupo

198 Charles Michel

202

1995-2020 | Voorzitters en CEO's over hun jaren aan de top

204 Karel Boone

208 Gui de Vaucleroy

212 Luc Vansteenkiste

216 Jean-Claude Daoust

220 Thomas Leysen

224 Pierre-Alain de Smedt

228 Michèle Sioen

232 Bernard Gilliot

236 Tony Vandeputte

240 Rudi Thomaes

244 Pieter Timmermans

248

Alle voorzitters en gedelegeerd bestuurders sinds 1895

250

Dromen

252 Johan Norberg – Rol van innovatie

260 Jacques Borlée – IQ+EQ+QLove > prestatievermogen

268 Ellen MacArthur – Circulaire economie

276 Futurathon – 25 jongeren hacken de toekomst

292

Doen

294

De toekomst volgens werkgeversorganisaties
VBO, Beci, UWE en Voka

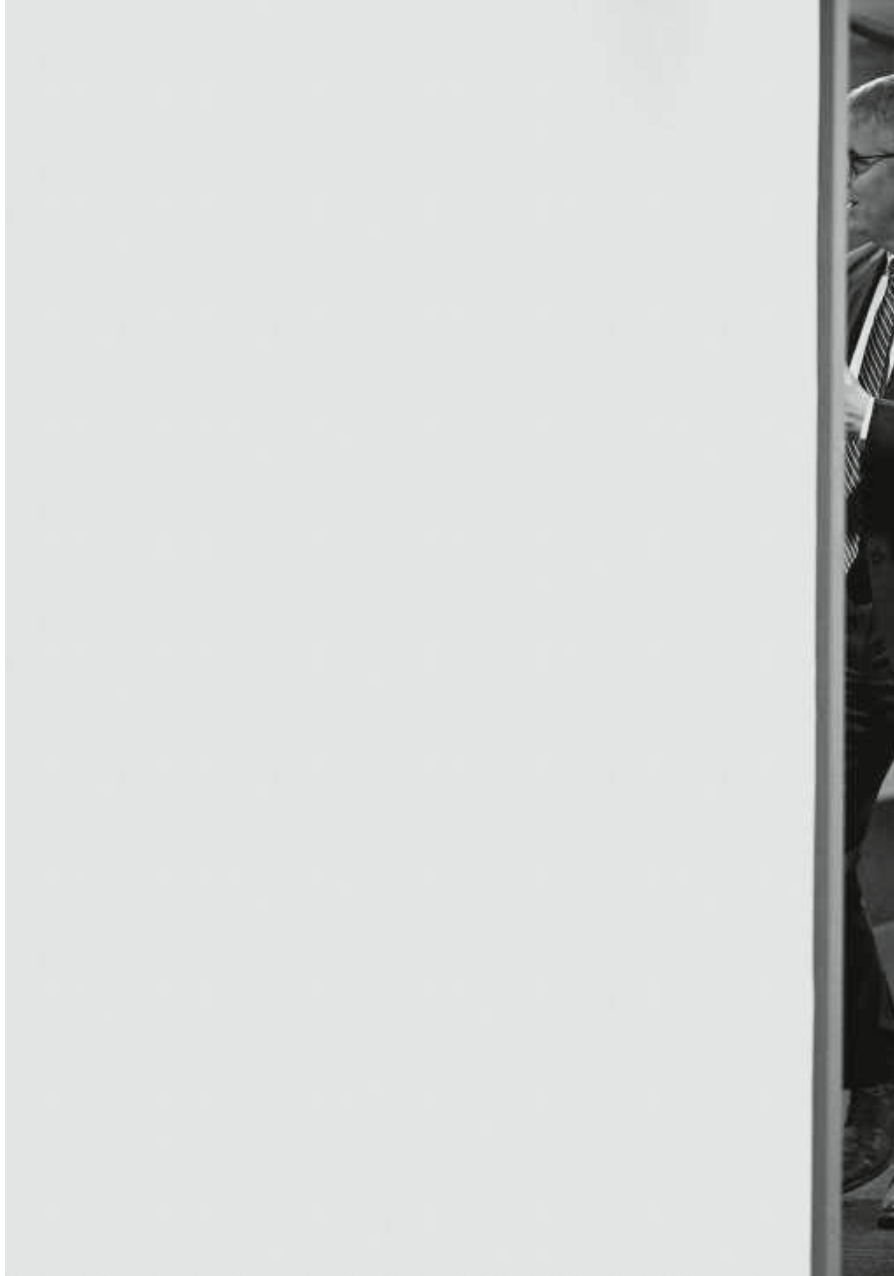
312

VBO-sectorfederaties: Blik op 2030

318

VBO visie & missie 2030

‘Om de wereld beter te maken, moeten we de economie boven de norm uittillen.’

Ondernemen voor Welvaart

Ondernemen voor Welvaart

Weerspiegelt een boek de identiteit van de auteur? Staat een site of app niet eigentijdser in deze eeuw van digitalisering? Wij kozen bewust om tegen de alomtegenwoordige algoritmestroom in te gaan. Tijd nemen om te reflecteren, om doordacht vooruit te kijken. Dus werd het een boek. Op papier. Duurzaam gemaakt.

Waarom die keuze? Papier maakt inhoud tastbaar. Letterlijk, zoals een handdruk een zakendeal bezegelt. Papier geeft ook volume. *125 jaar & beyond* bundel je niet op twee A4'tjes. Hoe dan ook: niet de vorm bepaalt ons soortelijk gewicht, wel de resultaten die we boeken. 125 jaar geschiedenis getuigt van onze kracht.

Op 13 februari 1895 sloten 183 ondernemingen een constructief bondgenootschap. Vandaag spreekt het Verbond van Belgische Ondernemingen voor meer dan 50.000 ondernemingen, goed voor driekwart van de tewerkstelling in de private sector en 80% van de Belgische uitvoer. De alliantie van toen groeide uit tot een sterk gewaardeerde en gezaghebbende stem en een gerespecteerde en invloedrijke belangenverdediger. Incontournabel in het weefsel van sociaal-economische stakeholders ... en daarbuiten.

Het boek dat u nu in handen houdt, is geen pageturner, die u rechtdoor leest van cover tot back. Het is ook geen klassiek geschiedenisboek dat een lezer uitsluitend terugvoert naar het verleden. Het verleden werpt licht op het heden. Dat is zijn grootste verdienste.

Bewijs: de sleutelfiguren die getuigen over de impact van 25 scharniermomenten – van Generatiepact over Herenakkoord tot brexit – op onze economische evolutie. Ze bieden een unieke inzicht op het waarom en de manier waarop we als ondernemend België de welvaart van ons land hebben opgebouwd en versterkt. Bovenal leert dat verleden ons hoe we het vandaag en morgen nog beter kunnen doen.

Daarom bladeren we in ons boek vooral vooruit. Ver vooruit zelfs. We durven dromen, want vooruitgaan wint pas echt aan waarde als we het oude in vraag durven stellen. Zeker voor een land als België dat ternauwernood nog tastbare rijkdom uit de ondergrond, de zee of de lucht kan putten. Onze echte waarde zweeft gemiddeld 1,7 meter boven de begane grond: talent, kennis en creativiteit. De toekomst oogt dus mooi voor zover we slim inspelen op de transitie van bestaande naar toekomstgerichte businessmodellen. Onze economie snakt naar het soort ondernemerschap dat ons land klaarstoomt voor een toekomst die vandaag nog ongrijpbaar lijkt. Daarover reflecteren vergt visie. En inspiratie. Van de doorgewinterde én de opgroeiende generaties. Dit boek biedt een platform voor de wilde ideeën en inspirerende ambities van allebei.

Toch blijft de realiteit de enige voedingsbodem. Vooruitgang is immers nooit vanzelfsprekend. Zonder handelen en doen blijven dromen dromen. Bruggen slaan en de ondernemers met antwoorden doorheen de wereldwijde uitdagingen gidsen, is onze reden van bestaan. Om de wereld beter te maken, moeten we de economie boven de norm uittillen. Met als ultieme missie de welvaart van iedereen in onze maatschappij te verzekeren, liever nog: te verdiepen. Ondernemen heeft an sich niets met groen, blauw, rood, oranje of geel te maken. Ook niet met jong, oud, man, vrouw, blank of kleur. Ondernemen is een kracht die het leven verrijkt.

Pieter Timmermans
Gedelegeerd bestuurder

Bart De Smet
Voorzitter

125

&

125 jaar VBO zijn 125 bewogen jaren met minstens evenveel ankerpunten en maatschappelijke mijlpalen.

beyond

① 1830, Oprichting van **België** ② 1885, Oprichting van de Belgische Werkliedenpartij (**BWP**) ③ 1887, Wet op de **uitbetaling** van de lonen ④ 1892, Oprichting van de **Hoge Raad voor de Arbeid** ⑤ 1894, Oprichting van de **Dienst voor de Arbeid** ⑥ 1895, Oprichting van het Comité Central du Travail Industriel (**CCTI**) ⑦ 1896, Wet op de **werkplaatsreglementen** ⑧ 1897, **Wereldtentoonstelling** in Brussel ⑨ 1898, Wet op de beroepsverenigingen, die rechtspersoonlijkheid verleent aan de **vakbonden** ⑩ 1898, De BWP richt een commissie op om vakbondsacties te coördineren en promoten, het latere **ABVV** ⑪ 1900, Wet op het lidmaatschap en de financiering van de **pensioenfondsen** ⑫ 1903, Wet op de verplichte verzekering van **arbeidsongevallen** ⑬ 1904, Oprichting van een Algemeen Secretariaat der Christelijke Beroepsverenigingen, dat in 1923 het **ACV** wordt ⑭ 1905, Wet op de verplichte **zondagsrust** ⑮ 1907, Leo Baekeland ontwikkelt **bakeliet**, het eerste plastic opgebouwd uit synthetische polymeren ⑯ 1910, **Wereldtentoonstelling** in Brussel ⑰ 1911, Wet op de verplichte **ouderdomsverzekering** voor mijnwerkers ⑱ 1913, Het CCTI breidt uit en wordt het Centraal Nijverheidscomité (**CNC**) ⑲ 1914, Begin van de **Eerste Wereldoorlog** ⑳ 1918, Herstructurering van het CNC: de ondernemingen sluiten zich niet meer rechtstreeks aan, maar via de **leden-sectorfederaties** van het CNC ㉑ 1919, **Jules Bordet** krijgt de Nobelprijs voor Fysiologie of Geneeskunde ㉒ 1919, De **Internationale Arbeidsorganisatie** wordt opgericht naar

aanleiding van het Verdrag van Versailles (23) 1920, Oprichting van de Nationale Centrale der **Liberale Vakbonden** van België, de voorloper van de ACLVB (24) 1920, Eerste overeenkomst die de lonen aan het **indexcijfer** koppelt (25) 1921, Wet tot invoering van de **8-urige werkdag** (26) 1925, Oprichting van het **Algemeen Christelijk Verbond van Werkgevers**, het latere Verbond van Kristelijke Werkgevers (VKW) (27) 1926, Oprichting van het **Vlaams Economisch Verbond** (VEV), het toekomstige Voka (2004) (28) 1929, Wet op de vergoeding van **arbeidsongevallen** (29) 1930, Economische **crisis** - Grote stakingen breken uit (30) 1935, **Wereldtentoonstelling** in Brussel (31) 1936, Wet op het **betaald verlof** en de 40-urige werkweek (32) 1938, **Corneille Heymans** krijgt de Nobelprijs voor Fysiologie of Geneeskunde (33) 1939, Oprichting van de instantie die later de **Conseil économique et social** de la Région wallonne wordt, een gewestelijk overlegorgaan (34) 1940, Begin van de **Tweede Wereldoorlog** (35) 1944, België legt de basis voor zijn **sociale zekerheid** met de besluitwet betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders (36) 1944, Het CNC dient een sociaal pact in dat de relatie tussen **werkgevers en werknemers** herdefinieert (37) 1944, Het CNC ondersteunt de oprichting van de **Benelux** (38) 1944, Besluitwet tot oprichting van het Rijksfonds voor **Ziekte- en Invaliditeitsverzekering** en van de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid (39) 1946, Stichting van het **Verbond der Belgische Nijverheid** (VBN) (40) 1947, Ondertekening van

de eerste Algemene Overeenkomst betreffende **Tarieven en Handel** (GATT) ⁽⁴¹⁾ 1948, Wet houdende **organisatie van het bedrijfsleven** en oprichting van adviesorganen zoals de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB) ⁽⁴²⁾ 1950, Eerste organisatie van **sociale verkiezingen** ⁽⁴³⁾ 1951, Goedkeuring van IAO-verdrag nr. 100 betreffende de **gelijke beloning** ⁽⁴⁴⁾ 1952, Oprichting van de Nationale **Arbeidsraad** ⁽⁴⁵⁾ 1953, Eerste stappen van de **Belgische televisie** in het Nationaal Instituut voor Radio-Omroep (NIR) in Flagey (Brussel) ⁽⁴⁶⁾ 1954, Oprichting van de Union Industrielle Wallonne (**UIW**), de latere UWE (1967) ⁽⁴⁷⁾ 1955, Overeenkomst over de **45-urige werkweek** ⁽⁴⁸⁾ 1957, Ondertekening van het **Verdrag van Rome** ⁽⁴⁹⁾ 1957, Goedkeuring van IAO-verdrag nr. 105 betreffende de **afschaffing van de gedwongen arbeid** ⁽⁵⁰⁾ 1958, Oprichting van de Vereniging van de Europese Confederaties van Industrieën en Werkgevers (**Unice**), het latere Business-Europe ⁽⁵¹⁾ 1958, Goedkeuring van IAO-verdrag nr. 111 betreffende **discriminatie** ⁽⁵²⁾ 1958, Het VBN neemt zijn intrek in een nieuw gebouw in **Ravensteinstraat 4** ⁽⁵³⁾ 1958 **Wereldtentoonstelling** in Brussel ⁽⁵⁴⁾ 1959, Oprichting van een **kmo-commissie** binnen het VBN ⁽⁵⁵⁾ 1960, Ondertekening van het eerste **interprofessioneel akkoord** ⁽⁵⁶⁾ 1960, Pact inzake **'sociale programmatie'** ⁽⁵⁷⁾ 1962, Eerste grondige hervorming van de **vennootschapsbelasting** ⁽⁵⁸⁾ 1968, Wet betreffende de **collectieve arbeidsovereenkomsten** en de paritaire comités ⁽⁵⁹⁾ 1968, Uitwerking van de **btw**-regeling ⁽⁶⁰⁾ 1969, De IAO wordt

vijftig en krijgt de **Nobelprijs voor de Vrede** ⁶¹ 1969, Oprichting van het Belgisch Centrum voor **Arbitrage en Mediatie** (CEPANI) onder de auspiciën van het VBO en het Belgisch Comité van de Internationale Kamer van Koophandel ⁶² 1970, **Eerste staatshervorming** - Er worden drie cultuurgemeenschappen gecreëerd ⁶³ 1970, Ontstaan van wat later de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (**SERV**) wordt, een gewestelijk overlegorgaan ⁶⁴ 1970, Wet houdende organisatie van de planning en van de economische decentralisatie en oprichting van het **Planbureau** ⁶⁵ 1971, Oprichting van het Verbond van Ondernemingen te Brussel (**VOB**), later BECI (2007) ⁶⁶ 1973 Economische **crisis** en olieschok ⁶⁷ 1973, Fusie van het VBN en het Verbond van Belgische niet-industriële ondernemingen (VBNIO) en oprichting van het **Verbond van Belgische Ondernemingen** (VBO) ⁶⁸ 1973, Goedkeuring van IAO-verdrag nr. 138 betreffende de **minimumleeftijd** voor toelating tot het arbeidsproces ⁶⁹ 1974, **Albert Claude en Christian de Duve** krijgen de Nobelprijs voor Fysiologie of Geneeskunde ⁷⁰ 1975, Begin van een periode van **tien jaar** waarin er geen interprofessionele akkoorden worden gesloten ⁷¹ 1977, **Egmontpact**, dat voorziet in de voltooiing van de institutionele hervorming in fasen ⁷² 1977, **Ilya Prigogine** krijgt de Nobelprijs voor Chemie ⁷³ 1980, Nieuwe staatshervorming - Het **Vlaams en Waals Gewest** zien het daglicht ⁷⁴ 1981, Protocolakkoord over de taakverdeling tussen **VBO, VEV, UWE en VOB** ⁷⁵ 1984, De Koning Boudewijnstichting en

het VBO staan aan de wieg van het **Prins Albertfonds** ⁽⁷⁶⁾ 1985, **Bomaanslag** op het VBO - Twee brandweermannen komen om ⁽⁷⁷⁾ 1986, In de Groep van Tien wordt het eerste **interprofessioneel akkoord** gesloten ⁽⁷⁸⁾ 1987, Het VBO is één van de initiatiefnemers van de **Milieuprijzen** voor de industrie ⁽⁷⁹⁾ 1988, Nieuwe staatshervorming - Het **Brussels Hoofdstedelijk Gewest** wordt boven de doopvont gehouden ⁽⁸⁰⁾ 1990, Oprichting van de **Kruispuntbank** van de Sociale Zekerheid ⁽⁸¹⁾ 1990, De Belg **Robert Cailliau** levert een cruciale bijdrage aan de ontwikkeling van het World Wide Web ⁽⁸²⁾ 1992, Eerste Earth Summit in Rio en goedkeuring van een kaderovereenkomst inzake **klimaatverandering** ⁽⁸³⁾ 1992, Ondertekening van het **Verdrag van Maastricht**, dat de Europese Gemeenschap omvormt tot een economische en monetaire unie ⁽⁸⁴⁾ 1992, **Dirk Frimout** is de eerste Belg in de ruimte ⁽⁸⁵⁾ 1993, Oprichting van de **Europese Unie** met twaalf leden ⁽⁸⁶⁾ 1994, Oprichting van de **Economische en Sociale Raad** voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, een gewestelijk overlegorgaan, via ordonnantie ⁽⁸⁷⁾ 1995, Honderd jaar VBO - Er wordt een **VBO-prijs** in het leven geroepen ⁽⁸⁸⁾ 1996, Wet tot vrijwaring van het concurrentievermogen, die de **loonnorm** invoert ⁽⁸⁹⁾ 1999, Goedkeuring van IAO-verdrag nr. 182 over de ergste vormen van **kinderarbeid** ⁽⁹⁰⁾ 1999, **Dioxinecrisis** ⁽⁹¹⁾ 2002, De sociale partners sluiten een **Herenakkoord** dat voorrang geeft aan sociaal overleg bij een sociaal conflict ⁽⁹²⁾ 2002, Invoering van de **euro**, de eenheidsmunt ⁽⁹³⁾ 2003, Oprichting

van de **Kruispuntbank** van Ondernemingen ⁽⁹⁴⁾ 2004, Eerste uitgave van de Belgische **Corporate Governance Code** ⁽⁹⁵⁾ 2004, Forse uitbreiding van de Europese Unie, die voortaan **25 leden** telt ⁽⁹⁶⁾ 2005, Wet tot invoering van het stelsel van de **notionele interessen** ⁽⁹⁷⁾ 2005, Intergenerationeel solidariteitspact inzake **eindeloopbaanbeleid** ⁽⁹⁸⁾ 2006, Begin van de codificatie van het **economisch recht**, die in 2014 wordt voltooid ⁽⁹⁹⁾ 2008, Financiële en **bankencrisis** ⁽¹⁰⁰⁾ 2009, Organisatie van een Nationale **Pensioenconferentie** ⁽¹⁰¹⁾ 2009, **Frank De Winne** is de tweede Belg in de ruimte ⁽¹⁰²⁾ 2009, De **Belgian Business Awards for the Environment** zijn de opvolgers van de Milieuprijzen voor de industrie ⁽¹⁰³⁾ 2010, Na de federale verkiezingen zit België **541 dagen** zonder regering ⁽¹⁰⁴⁾ 2013, Wet betreffende het **eenheidsstatuut** arbeiders-bedienden ⁽¹⁰⁵⁾ 2013, Recentste uitbreiding van de Europese Unie, met de toetreding van **Kroatië** ⁽¹⁰⁶⁾ 2013, **François Englert** krijgt de Nobelprijs voor de Fysica ⁽¹⁰⁷⁾ 2014, Nieuwe **staatshervorming** - Bevoegdheidsoverdrachten (waaronder kinderbijslag) naar de gewesten en gemeenschappen ⁽¹⁰⁸⁾ 2014, Het VBO publiceert zijn manifest **‘Don’t wait for a miracle ... Make one!’** ⁽¹⁰⁹⁾ 2014, Het VBO lanceert de **Herman Van Rompuy Scholarship** in samenwerking met de Stichting Bekaert en de Fondation van der Rest ⁽¹¹⁰⁾ 2015, De VN nemen zeventien **Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen** (SDG’s) aan om de globale uitdagingen aan te gaan ⁽¹¹¹⁾ 2015, Eerste beslissingen over de **taxshift** met de wet houdende maatregelen inzake

versterking van jobcreatie en koopkracht ⁽¹¹²⁾ 2015, Eerste editie van het VBO-event **‘Young Talent in Action’** (YTiA) ⁽¹¹³⁾ 2016, In maart vallen er bij **twee aanslagen** in Brussel – één op de luchthaven en één op een metrostation – 32 doden en honderden gewonden ⁽¹¹⁴⁾ 2016, Begin van de **brexit**: na een referendum besluit Groot-Brittannië de EU te verlaten ⁽¹¹⁵⁾ 2016, De besprekingen in de Groep van Tien over de herziening van het **Herenakkoord** lopen vast ⁽¹¹⁶⁾ 2016, De Zweedse coalitie trekt de pensioenleeftijd op: **66 jaar** vanaf 2025 en 67 jaar vanaf 2030 ⁽¹¹⁷⁾ 2017, De interprofessionele werkgeversorganisaties lanceren een actieplan voor **meer diversiteit** ⁽¹¹⁸⁾ 2017, Hervorming van de **vennootschapsbelasting** - Verlaging van het tarief van 33,99% naar 29% in 2018 en vervolgens naar 25% in 2020 ⁽¹¹⁹⁾ 2017, Wet betreffende **werkbaar en wendbaar werk** ⁽¹²⁰⁾ 2018, Het VBO wordt verkozen tot SDG Voice, ambassadeur voor het promoten van de **Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen** ⁽¹²¹⁾ 2018, **Vijftigste verjaardag** van de wet betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités ⁽¹²²⁾ 2018, Inwerkingtreding van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (**GDPR**) ⁽¹²³⁾ 2019, De Belgische sociale zekerheid viert haar **75e verjaardag** - Het VBO wijdt er een nummer van zijn REFLECT-magazine aan ⁽¹²⁴⁾ 2019 Nieuw **Wetboek van vennootschappen en verenigingen**, de laatste etappe van een lang proces van hervorming en modernisering ⁽¹²⁵⁾ 2020, **125 jaar VBO**: de organisatie meet zich een nieuwe visuele identiteit, missie en visie aan ●

Leren

Op honderd jaar tijd groeide het VBO van belangenverdediger pur sang uit tot volwaardige sociale partner in de sociaal-economische besluitvorming. We volgen het leerrijke spoor helemaal terug tot 1895. Het begin.

Maar ook in de 25 jaar na het eeuwfeest werd de maatschappij er niet minder complex op. Een rist politieke en sociaaleconomische omwentelingen maakten voor de ondernemingen en het VBO een wereld van verschil. 25 sleutelfiguren getuigen over de impact van 25 scharniermomenten – van Generatiepact over Herenakkoord tot brexit – op de voorbije 25 jaar.

Van Comité central du travail industriel tot Verbond van Belgische Ondernemingen

(1895-1995)

‘Bemiddelen, adviseren en informeren’

Op 13 februari 1895 wordt het Comité central du travail industriel (CCTI) opgericht.¹ 183 ondernemingen die deel uitmaken van 8 industriële syndicaten, gaan voor het eerst nationaal en over de sectoren heen samenwerken. Het is hun bedoeling ‘de regering en de bevolking duidelijk te maken hoe het er echt in de industrie aan toe gaat en hoe patroons en werknemers zich tot elkaar verhouden’.² Prof. Vincent Dujardin

Daarvoor is in 1842 al het Comité des industriels de Belgique opgericht. Het gaat om een nationale interprofessionele organisatie die een dertigtal sectoren vertegenwoordigt. Die organisatie zal echter slechts enkele jaren actief zijn. De 183 ondernemingen zijn afkomstig uit 3 industriële sectoren: glas, staal en steenkoolmijnen. Het is logisch dat deze 3 sectoren van de zware industrie de eerste 3 voorzitters van het CCTI leveren (tussen 1895 en 1930): Émile Hardy, voormalig liberaal volksvertegenwoordiger voor het arrondissement Bergen en directeur van de steenkoolmijnen van Quaregnon en Frameries; Adolphe Greiner, voorzitter van de Union des charbonnages, algemeen directeur van Cockerill S.A.; hij zette zich in voor de expansie van deze onderneming in Rusland, China, Congo en Spanje; en Jules Carlier, bestuurder van verschillende metaalbouwbedrijven die deel uitmaken van de groep Empain.³ Zoals duidelijk vermeld staat in het eerste artikel

● Portret van **Jules Carlier**, voorzitter van het CNC van 1917 tot 1930, die tijdens de Eerste Wereldoorlog meewerkt aan de reorganisatie van de Belgische industrie in zeventien hoofdsectoren.

van de CCTI-statuten, streeft het Comité de volgende doelstellingen na: ‘Om de belangen – in de ruimste zin van het woord – van de nationale productie en van iedereen die daar in welke hoedanigheid ook bij is betrokken, onpartijdig te verdedigen; om alle kwesties die daarmee verband houden, te bestuderen, om hierover een zo volledig mogelijke documentatie te verzamelen en zo bij te dragen tot de economische expansie van het land.’⁴

Het ontstaan van een gemeenschappelijk sociaal bewustzijn

Wat precies heeft patroons van verschillende sectoren ertoe gebracht om hun krachten te bundelen? Nog voor de oprichting van België in 1830 bestaan er al regionale kamers van koophandel. Daarin zetelen industriëlen en handelaars uit een welbepaalde regio die door de overheid zijn benoemd. Zij moeten de overheid op de hoogte brengen van uitdagingen waarmee ze kampen, of eventuele wensen aan diezelfde overheid overmaken. Die kamers worden met een wet van 11 juni 1875 afgeschaft. Lokale ondernemers richten echter ook vrije kamers van koophandel op. Die organisaties leiden tot het ontstaan van de Fédération nationale

des associations commerciales et industrielles, die tijdens het interbellum werd omgedoopt tot Fédération nationale des chambres de commerce et d’industrie/ Nationale Federatie van de Kamers voor Koophandel en Nijverheid.⁵

In de eerste decennia na de Belgische onafhankelijkheid ontstaan trouwens groeperingen van steenkool-, staal-, glas- of ijzerproducenten die vervolgens opgaan in of vervangen worden door nationale federaties van ondernemingen die eenzelfde activiteit uitoefenen. Zo is er in 1869 al een Federatie van de brouwers en wordt in 1884 de Federatie bouw en openbare werken opgericht. Later in 1906 richt de metaalbouwsector de Fédération des constructeurs de Belgique op. Twee jaar later ziet de Fédération des Associations charbonnières het daglicht, de opvolger van het in 1895 opgerichte Comité général de l’Industrie charbonnière belge, dat slechts enkele jaren actief blijft. In de textielsector ligt de oprichting van een nationale sectorfederatie iets moeilijker door de verscheidenheid aan producten en de grootte van de ondernemingen en dus ook van de bijbehorende belangen. Om die redenen ziet Febeltex, de Federatie der Belgische Textielnijverheid, pas na 1918 het daglicht.⁶ Deze groeperingen kunnen zich voortaan over gemeenschappelijke uitdagingen buigen, terwijl de sectorale werkgeversverenigingen zich toeleggen op commerciële afspraken, prijszetting, lonen, de aankoop van grondstoffen en het beteugelen van de concurrentie. Een aantal van deze industriële kartels zijn ook al internationaal actief.⁷

Deze werkgeversorganisaties worden met duidelijke bedoelingen opgericht. Het onafhankelijke België is een absolute koploper op het vlak van